

A Haltermelők Országos Szövetsége és a Halászzati Termékτανács információs és marketing hírlevele

Az EU és a modern érdekképviselő

Idén év végén lezárul egy korszak a halászság érdekképviselőti tevékenységében, hiszen a Halászzati Termékτανács és a Haltermelők Országos Szövetsége összeolvad. A két szervezet december 12-én tartja közös közgyűlését, amelyen a küldöttek megválasztják az új elnökséget, elfogadják az új szervezet alapszabályát, valamint a tagdíjmelés mértékét, s nem utolsó sorban a költségvetési beszámolót és tervezetet. A két szervezet elnöksége novemberben két együttes ülést tartott, amelyeken az összeolvadás részleteit is kidolgozta, s ha a közgyűlés is jóváhagyja, a jövőben Haltermelők Országos Szövetsége és Termékτανácsa néven működik tovább a szervezet. Az előzetes tisztújításra vonatkozó körkérdésekből kiderült, hogy dr. Orosz Sándor igazgatót megerősítik a posztján, ezért arról is kérdeztük, mennyiben változik az új szervezet munkája?

• **Igazgató úr, hogyan értékeli azt a szándékot, miszerint a két szervezet összeolvad?**

– Nagyon fontos lépésnek tartom, mivel a magyar halászság – amely nem nagy társadalmi réteg – hatékony, minőségi munkát végző, kreatív érdekképviselőt igényel. Ez pedig csak akkor képzelhető el, ha szervezeti értelemben is egy egységes intézmény létezik. Ezt az egyesülési szándékot a halászság érdekképviselőti fórumai megerősítették, mind az igény, mind a megszervezés oldaláról. Ezzel magyarázható, hogy a két szervezet a jövőben a Haltermelők Országos Szövetsége és Termékτανácsa néven ellátja mindkét jogelőd szervezet feladatait. Európai Unió és modern érdekképviselő: talán ez a két legfontosabb kifejezés, ami – nevezzük továbbra is így – a szövetség további működésének az

iránytűje. Az Európai Unió és az új intézményrendszer olyan új feltételrendszert teremt minden hazai szervezet és tagság számára, amit meg kell tanulni, és együtt élni, működni vele. Az már most látszik, hogy a tanulási, érési folyamatban azok a társadalmi csoportok lesznek sikeresek, amelyek ezt a működést valóban elsajátítják. Ami a modernséget illeti: egy ősi foglalkozás, mint amilyen a halászat esetében akár elmentmondásosnak is tűnhet a két fogalom. De a 21. században kőbaltás módszerekkel hiába próbáljuk az ügyeinket intézni, az nem vezet sikerre. Használunk kell a modern technikát, a számítástechnikát, az internetet, a nemzetközi kapcsolatrendszert. A modern érdekképviselő tehát ezeket az eszközöket használja mind a saját munkájában, mind pedig a tagsággal való kapcsolattartásban. Ezzel azt is elősegítjük, hogy a

Tartalom:

Folyamatosan nő halimport	3
Tápanyagviszaporítás	
a Czikkhalas Kft. varsádi tavain	4
Tápanyagpótlás a halgazdálkodásban	5
Halászmester-képzés Tatán	6
Párbeszéd a természetvédelemről (II.)	7
Aktuális EU információk:	
FEAP Elnöki Értekezlet	8

tagok is aktív használói ezen eszközöknek. Az érdekképviselő megújítása azt is lehetővé teszi, hogy a magyar halászság a csatlakozás után ne a vesztesek, hanem a győztesek oldalán álljon.

• Az új szervezet jogutódként is betölti szerepét, ám várhatóan a korábbi feladatkörök átalakulnak, megváltoznak...

– Egyetértünk. Ha már csak abból a jogi helyzetből indulok ki, hogy a termékτανács létalapját egy 1993-as törvény teremtette meg, amely helyett tíz év után már egészen új törvény létezik, egészen más szereposztást felvázolva ugyanazon szerepeknek. Nyilvánvaló, hogy a szövetség nem ugyanazon feladatokat látja majd el, mint korábban a termékτανács. Azt gondolom, hogy a termékτανács jogkör nagyon szűk lesz, viszont a szereplők tevékenységének szükséges koordinálása továbbra is igény. Ennek részben adminisztratív, részben pedig szervezési, gazdasági követelményei vannak, amely feladatokat a termékτανács színeiben is eljáró szövetségnek kell elvégeznie. Az érdekképviselői tevékenységben az Európai Unió május elsejétől hoz újdonságot, addig is azonban folytatni kell

(Folytatás a 2. oldalon)

**Kellemes Karácsonyi Ünnepeket
és eredményekben gazdag Boldog Új Évet
kívánunk minden kedves Olvasónknak!**

SZERKESZTI:
Szerkesztő Bizottság
FELELŐS SZERKESZTŐ:
Hajtun György

Az EU és a modern érdekképviselet

(Folytatás az 1. oldalról)

az előrelátó módon 1999-ben megkezdett nemzetközi kapcsolatépítést, amit a szövetség a FEAP tagjaként megalapozott. Ma már eljárnak a brüsszeli bizottságnál is. Az uniós taggá válással az eddigi partszéli tevékenység helyett a pályára is ki kell futnunk, ami minőségi váltást jelent jövő május elsejétől. Természetesen mindent a tagok igényei szerint kell elvégeznünk, s az a legnemesebb érdekképviseleti feladat, hogy szolgáljuk azokat az embereket, akik fenntartják és működtetik ezt a szervezetet.

• A lobbizásnak ma idehaza éppúgy nincs társadalmi megbecsültsége, mint a szövetkezésnek. Pedig az Európai Unióban a lobbizási tevékenység felértékelődött, ahogy ezt a FEAP tagjaként is tapasztalhatjuk.

– Személy szerint, semmilyen negatív értelmezést nem tudok elfogadni a lobbizási tevékenységgel kapcsolatban, hiszen ez igen komoly munka. Lobbizni persze, csak értelmesen szabad, aki nem így teszi, az illegális talajra téved. A lobbizás jelenti azt, hogy tudni kell, mikor, hol kell lenni, kivel kell beszélni, és miről kell az illetőt meggyőzni. Azt is tudni kell, hogy ehhez milyen technikák eszközök szükségesek. Nyilvánvaló, hogy vannak formális és informális elemei. Formális elemnek tartom az AVOP monitoring bizottságban való részvételt, míg informális szerep az, ha törvény szabályozza a jogalkotásban való közreműködést. A szövetség évek óta elég nagy sikerrel folytatja a közösségi marketing tevékenységét, amely részben lobbizási tevékenység is. Feladatunk ugyanis, hogy a média világát meggyőzzük arról, hogy a mi ügyeinkről érdemes szólni a szélesebb nyilvánosság előtt. Mit is csinálunk? Alkalmat teremtünk, hogy fehér asztal mellett, jó hangulatban pozitív élményeket szerezzenek azok, akik a közvélemény formálásában jelentős szereppel bírnak. Ugyanezen alkalmakkor igyekszünk kapcsolatot teremteni mindazokkal, akik kíváncsiak ránk. S csak azokat tudjuk meggyőzni, akikkel kapcsolatot teremtünk. Azt gondolom, hogy az ilyenfajta lobbizási tevékenység nem illegális, korrupt, maffiózó megoldás.

• Ha lobbiznia kellene azért, hogy valamennyi halászszerkezet belépjen az új szövetségbe, akkor milyen érveket hangoztatna? Kérdezem ezt azért, mert mindenkinek szubjektív döntése, hogy belép-e a szövetségbe, vagy kívül marad?

– Az is reális felvetés, hogy benn marad-e a szövetségben? Azt remélem, hogy az eddigi tagság döntő többsége bennmarad, s abban is bízom, hogy a szövetség működése okot ad a továbbiakban is arra, hogy

új tagok lépnek sorainkba. Milyen előnyökkel jár a szövetségi tagság? Egyrészt rendkívül kedvező információs rendszer működik nálunk. A szövetség tisztségviselői – éppen az előbb említett alkalmakkor – olyan tudásra, információsra tesznek

szert, amit megosztanak a szövetség tagjaival. Ebből pedig – ki-ki vérmérséklete, lehetősége szerint – profitálhatnak. Fontos az információszerzés szempontjából az is, hogy a szövetség már most is működtet több csatornát. Maga a Halászati Lapok léte is azt bizonyítja, hogy erre igény mutatkozik, s ebből sok új információt kap a rendszeres olvasó. Tervezzük az internet kapcsolat kiterjesztését, miután honlapunk már él. Anyagias világunkban keveset gondolunk arra, hogy az egyén erejét a családi csoportháttér – a halászság esetében a szövetség – nagymértékben növeli. Üzleti kapcsolatok is teremthetnek a tagsági viszony révén. Összességében tehát mind szociológiai, mind a profit szempontjából vannak mérhető eredményei a tagságnak. Arról nem is beszélve, ha marad a támogatás elnyeréséhez szükséges terméktanácsai tagsági előírás, akkor e nélkül nem juthatnak támogatáshoz a kívül maradtak. S az sem mellékes szempont, hogy aki tagja a szövetségnek, az a törvénykezési folyamatnak is részesévé válik, s jegyvet vált a döntéshozatalban való részvételle. A szövetség a demokratikus közélethez is jó gyakorlóteret kínál.

• A két elnökségi ülésen, a tagdíj mértékének meghatározásakor ugyanakkor az is elhangzott, hogy lesznek, akik nem tudják kifizetni a tagdíjat. Az is érdekes hangsúlyt kapott, hogy több munkát várnak el az apparátustól, de a pénzügyi oldalát mintha nem kívánnák biztosítani...

– Ha arra gondol, hogy senki nem fizet többet zívesen a keltetésnél, akkor ez a vélemény valóban elhangzott. Hogy mekkorra lesz a tagdíj, arról a közgyűlés dönt. Nyilvánvaló, hogy az elvárásokhoz kell igazítani a munkát, de ha ehhez kevesebb a

pénz, akkor vagy az igényekből engedünk, vagy az anyagi háttér megteremtésében is közreműködünk. Sok szempontból fontosabbnak tartom a részvételt, persze kérdés, megfizethető-e a szolgáltatás. E vitát nevezhetjük alkufolyamatnak is, s a mai (november 28-i. a szerk.) elnökségi ülésen fontos ponton vagyunk túl. Ebben pedig helye van annak a véleménynek is, hogy a tagság egyes csoportjai teherviselő képességének

Tehát egy innovatív, fiatalos, és a tagság számára a korábbinál látványosabb működésű szövetséget látok a lelki szemeim előtt.

megfelel, avagy nem az új tagdíjrendszer. A véleményekből azt szűrtem le, hogy az igényekből ne engedjünk le, de a lehető legelfogadottabb tagdíjarifákat határozzunk meg. Itt tehát nem arról van szó, hogy nem akarnak fizetni, mert az eddigi tapasztalatok szerint kifejezetten jó a tagdíjfizetési morál. Optimista vagyok, mert a 7-10 százalékos tagdíjemelés elfogadható.

• Végezetül: milyennek képzelem el a szövetséget a jövőben?

– Mindenképpen fiatalos, attraktív apparátusban gondolkodom. Erre minden esély adott, mert a már betöltött és még betöltetlen státuszok lehetséges várományosai olyan emberek, akik habitusuk, de koruk szerint is a fiatal középkorosztályhoz tartoznak. Ez azt jelenti, hogy innovatív és terhelhető a társaság, amelyik – tereh alatt nő a palma – akár csodákra is képes. Fontos, hogy elkötelezett a tagság érdekeinek képviselete, védelme mellett. Tehát egy innovatív, fiatalos, és a tagság számára a korábbinál látványosabb működésű szövetséget látok a lelki szemeim előtt.

Hajtun György

Az étkezési ponty és busa termelői árai (Ft/kg)
2003. év 48. hét (november 24 – 30.)
az ország egyes régióiban

Régió megnevezés	Ponty	Busa
Dél-Alföld	500–600	200–224
Észak-Alföld	470–510	190–200
Dél-Dunántúl	450–530	150–160
Közép-Magyarország	450–570	150–160

Az étkezési ponty és busa fogyasztói árai (Ft/kg)
2003. év 48. hét (november 24 – 30.)
az ország különböző piacain

	Ponty	Busa
Budapest Nagycsarnok	790	400
Rákóczi tér	850	450
Lehel tér	750–850	450
Békásmegyer	790	390
Debrecen	800	400
Győr	700	350
Miskolc	780	380
Pécs	750	280
Szeged	750	300
Székszárd	650	-
Szolnok	700	350

(Forrás: Halászati Terméktanács, Szabó Noémi)

CORA áruház – Törökbalint fogyasztói árai
2003. év 48–49. hetén (Ft/kg)

Afrikai harcsa – tisztított egész:	629 Akció
Afrikai harcsa – nyüzött törzs:	1059
Afrikai harcsa – filé:	1199
Kéksügér, tisztított egész:	899
Pisztráng:	999 Akció
Lazac filé, friss:	1599 Akció
Élő ponty:	689
Ponty szelet:	1199
Busa szelet:	549 Akció

(Forrás: Halászati Terméktanács, Szabó Noémi)

Folyamatosan nő halimport

Az európai tendenciával azonos irányban, hazánkban is folyamatosan nő a friss, hűtött halak, halfilék iránti kereslet, melyet legjobban bizonyít az e termékcsoportban behozott halak mennyisége. 2000-től a növekedés ugrásszerű, hiszen két év alatt két és félszeresére emelkedett a konyhakészre előkészített friss halak magyarországi importja.

Az elmúlt hét évet vizsgálva egyértelműen megállapítható, hogy a 2000. évtől folyamatosan nő a friss, hűtött halak, valamint a halfilék behozatali mennyisége hazánkba. A növekedés mértéke számottevő. Míg 2000-ben 193 tonna friss, hűtött halat és halfilét vásárolt Magyarország Európa számos országától, az azt követő évben 293 tonnát, 2002-ben pedig már 484 tonna friss, hűtött hal és halfilé került a fogyasztók asztalára. A tendencia, ha nem is ilyen mértékben, de bizonyára tovább fog növekedni, hiszen egyre nagyobb az igény a feldolgozott halak iránt. A további növekedést támasztja alá az a következő adatsor is, melyet a Halászati Terméktanács gyűjt össze tagjaitól minden negyedév végén. Összehasonlítva 2001., 2002. és 2003. első három negyedévé, az alábbi friss, tisztított halmennyiségek kerültek értékesítésre a kereskedelem felé: 2001-ben 303 tonna, 2002-ben 317 tonna és 2003-ban 508 tonna.

Az Európai Unió országaiban, és annak is különösen a nagyvárosaiban, folyamatosan növekszik a kereslet azon élelmiszerek iránt, beleértve a haltermékeket is, melyek kevesebb további feldolgozást igényelnek. Közép-kelet európai országokban a jégén kínált friss hal fogyasztása nő, mely részben átveszi az élőhal helyét.

Érdekes észrevenni a grafikonból, hogy az 1997–98-as évek mennyire kiugróan jó éveknek számítottak. Ebben a két évben nem csak a friss, hűtött halak és halfilék mennyisége volt ilyen számottevő, hanem az egész halászati ágazatunknak az importja. 1999-ben 200 tonnával csökkent a friss, hűtött halak és halfilék importált mennyisége az azt megelőző évhez képest. 2000-ben pedig sajnos nagyon mély pontra került az e termékcsoportban Magyarországra szállított halak mennyisége (193 tonna). A friss, hűtött halak és halfilék mennyiségének 2000. évi nagymértékű visszaesése magyarázható egyrészt a csíszanyezéssel is, hiszen abban az évben nehéz feladatnak bizonyult a friss halak értékesítése, még akkor is, ha azok a halak nem a Tiszából származtak. Azt azonban mindenképpen meg kell jegyezni, hogy az ágazat teljes 2000. évi importja, valamint az egy főre jutó halfogyasztás is tovább emelkedett az előző évekhez képest. A friss hűtött halak és halfilék behozott alacsony mennyiségét viszont kompenzálta az importált fagyaszott halak mennyisége.

Amennyiben éves bontásban megvizsgáljuk a friss, hűtött halak és halfilék importált mennyiségét, az alábbi következtetéseket lehet levonni.

Friss, hűtött halak közül 1996-tól folyamatosan emelkedik az importált lazac mennyisége. 1998-ban a lazac mennyisége a teljes behozott friss, hűtött hal – de nem a filé – mennyiségének 72%-a volt. Ez az év e tekintetben is kiugróan magas volt. Évek óta az figyelhető meg, hogy az e termékcsoportban behozott halak mennyisége kb. 50%-a

lazac. Mind emellett folyamatosan növekszik az importált lazac filé mennyisége is. A friss, hűtött lazac és lazacfilé teljes mennyisége Norvégiából és Franciaországból érkezik hazánkba. A növekvő mennyiségű friss, hűtött lazac mellett egyre nagyobb a Szlovákiából – és az utóbbi két évben – Olaszországból és Franciaországból Magyarország által importált pisztrángfélék mennyisége. Három év alatt a pisztrángfélék import mennyisége közel ötszörösére nőtt. Évek óta viszont a friss, hűtött halak – de nem a halfilék – közül behozott lepényhal, makréla és tőkehal mennyisége változatlanak tekinthető. Az általunk importált összes friss, hűtött halak közül e három hal együttesen 6%-ot tesz ki. A Lengyelországból importált hering mennyisége viszont évek óta csökken. 2001-ben és 2002-ben importált mennyiségük nem érte el az 1%-ot sem.

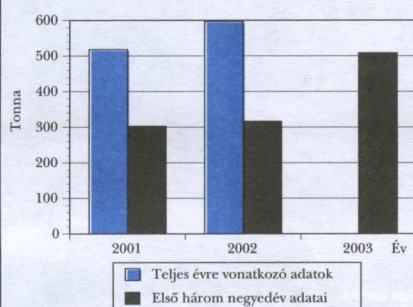
1996-tól 2000-ig a Dániából, Németországból és Argentínából behozott másféle filé nével ellátott, zömmel tengeri halfilék érkeztek hazánkba. Az utóbbi két évben, elemezve külön csak a halfilé – de nem a friss, hűtött hal – importunkat, az látszik körvonalazódni, hogy az alábbi megoszlásban importál Magyarország halfilét: kb. 10–17% a lazacfilé, 10–15% a tőkehalfilé; 40–45% a másféle édesvízi halfilé és kb. 20–23% a másféle halfilé. Ezek a filék is természetesen nem fagyaszott érkeznek hazánkba, hanem kizárólag friss, hűtött filé formában. 1998-ról 2000-re 413 tonnával esett vissza a halfilé importunk. Ez az óriási csökkenés 2000-ben megállt, azóta egyenesen emelkedik, 2002. évben 105 tonna volt a hazánkba szállított halfilé mennyisége.

Az előbbi adatokból is kitűnik, hogy hazánkban egyre nagyobb mennyiségben jelenik meg, különösen a multinacionális hálózatok halas pultjain a lazachús: tisztított egész, szelet, vagy filé formájában. Érdekeség képen jegyezném meg, hogy 1996. és 1998. között, valamint 1999. és 2002. között jelentős mértékű volt a lazacfilé árának csökkenése. Míg 1996-ban 1 kg friss, hűtött lazacfilé 10,5 \$-ba (1602 Ft) került, addig 1998-ban már csak 4,2 \$-ba (901 Ft). 1998. és 1999. között viszont jelentős volt az áremelkedés. 1999-ben 1 kg friss, hűtött lazacfilé 9,1 \$-ba (2160 Ft) került, addig 2002-ben már csak 5,1 \$-ba (1316 Ft).

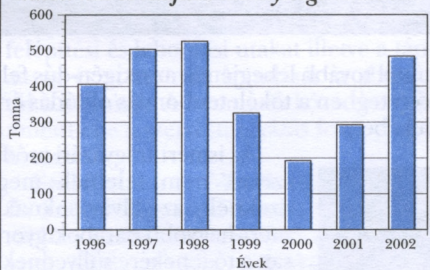
Az 1998-as év minden tekintetben egy kiemelkedő éveknek számított, nem csak az importált friss, hűtött hal és halfilé mennyiségének tekintetében, hanem az igen alacsony lazacárak szempontjából is. A 2000. évtől pedig folyamatosan emelkedik mind a friss, hűtött halak, mind pedig a halfilé hazánk által importált mennyisége, mely emelkedés várhatóan tovább fog folytatódni.

Sz. N.

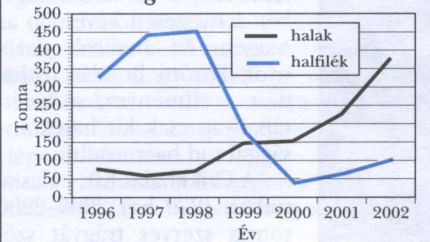
1. ábra: A kereskedelem felé értékesített friss, tisztított halak mennyisége tonnában

2. ábra: Az elmúlt hét évben importált friss, hűtött hal és halfilé mennyisége tonnában

3. ábra: Az elmúlt hét évben importált friss, hűtött halak és halfilék mennyiségének megoszlása tonnában

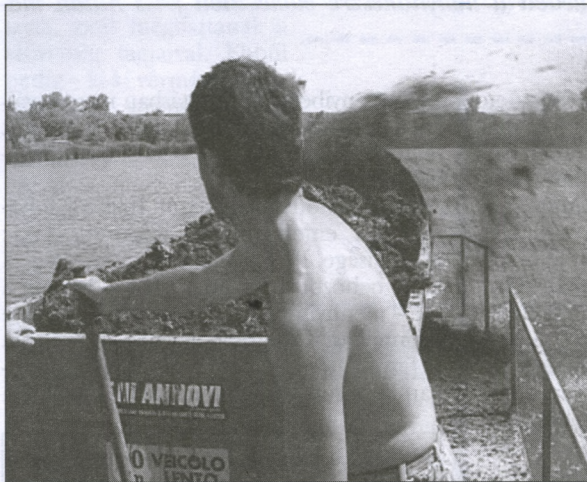
Tápanyagvisszapótlás a Czikkhalas Kft. varsádi tavain

A tógazdasági halászatban a tápanyagvisszapótlás megszervezése, technikai végrehajtása, szakszerű kivitelezése gyakori problémát okoz. Ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy a koncentrált hatóanyagú, ipari eredetű műtrágyák és hozamfokozó szerek az elmúlt 10–15 évben jelentős áremelkedésen mentek keresztül, akkor könnyen beláthatjuk, hogy a tógazdasági halgazdálkodásban eredményt meghatározó szerepet kap a szerves trágya felhasználás.

A hozamnövelő szerves trágya szükség szerinti felhasználásának akadálya az, hogy a tavakba több részben történő kijuttatása technikailag nem megoldott, az időben és térben történő optimális kiszórása ma még sok helyen csak elméletben történik. Ennek oka, hogy nincs megfelelő gépesített-ség, nagy tömeget kell megmozgatni, nagy az élőmunka-igénye, és ami a legfontosabb, hogy akár naponta, de legalább hetente kétszer-háromszor a tó vizébe egyenletesen elszórva kell a trágyát kijuttatni.

A gyakorlatban több megoldás is létezik; gyakran a takarmányok kijuttatására használt önürítő fémcsonakot használjuk, úgy hogy az áramló vízzel kimosatjuk a trágyát, ha éppen olyan annak az állaga, ami arra alkalmas. Trágyalevet, hígtrágyát a befolyó vízzel is a tóba juttathatjuk, vagy a tartályból csővezetéken közvetlenül beengedhetjük. Nyilván több megoldás is létezik, de egyetlen módszer sem tökéletes.

Wojnarovich Elek professor úr 1963-ban a Bikali tavakon végzett trágyázási kísérletek során azt a következtetést vonta le, hogy a lehető legapróbb részekre aprított trágyát a lehető legegyszerűsebben kell a tó vizébe juttatni úgy, hogy azok nagy mennyiségű levegővel érintkezzenek, és

minél tovább lebegjenek az oxigén-dús felső rétegben a tökéletes bomlás oldódás érdekében.

Az ismert trágyázási módszerek nem felelnek meg ezeknek az elvárásoknak, mert nagyobb darabok gyorsan a tó fenekére süllyednek, de ugyanezt tapasztaljuk a hígtrágya estében is, ami gyorsan a tó fenekére merül. Az is ismert, hogy az iszap felszínén, a víz alsó rétegében lényegesen kevesebb az oxigén. Az anaerob viszonyok közötti bomlás rothadást eredményez, a bevitt tápanyag csak kis hatékonysággal tud hasznosulni.

A Czikkhalas Kft. halastavaiban (270 ha) 2000–2200 tonna szerves trágyát szó-

runk ki egy-egy termelési szezonban. Ezt a munkát trágyaberakó géppel (UNHZ, WEIMAR), önürítő csónakkal, egy vontatható fémcsonakkal, 25 lóerős Mariner motorral, és 6–8 fő dolgozóval tudtuk eddig elvégezni. Mindenki számára ismert ennek a munkának a nehézsége, veszélyessége, hatékonyságatlansága.

Az eddigi felsorolt nehézségekkel, problémákkal küszködve egy sokkal jobb, eddig még nem alkalmazott technikai megoldást kíséreltünk ki a varsádi tógazdaságunkban. Az ötletet az adta, hogy láttuk amint a Dunán egy komp az egyik partról a másik part felé szállított egy szerves trágya-szóró szerelvényt, és mi arra gondoltunk, mi történne akkor, ha ezt a gépet most beindítanánk és a rakományát egyenletesen szórná a folyamba.

A Czikkhalas Kft. 2002 tavaszán megépített egy több kamrás fém úszótestet, amire rászereltünk egy ANNOVI A-55 típusú szerves trágya-szóró gépet, a helyzetváltoztatáshoz és a szórógép meghajtására 50 lóerős LOMBARDINI dízel motort helyeztünk el a ha-

jóra. A múlt év tavaszán kezdtük összerakni és összeszerelni a különböző elemeket, abban a reményben, hogy április végén, május elején már ezzel tudjuk trágyázni tavainkat. Ez hiú ábránd maradt, mert megoldhatatlannak látszó nehézségekkel találtuk szembe magunkat, melyek műszaki megoldását meg kellett találnunk.

Nagy feladatott jelentett:

- az erőátvitel, tengelykapcsoló kialakítása
- az úszótest mozgatása és a szóró-be rendezés összehangolása
- az úszótest gyors és stabil kormányzása
- az építmény kiegyenlítésének és stabilitásának biztosítása

Valamint ezeken túlmenően több kisebb-nagyobb akadályt kellett leküzdenünk.

Fél tucat kis- és nagyvállalkozó segített abban, hogy a lehető legjobb műszaki

megoldást megtaláljuk, és így 2003 márciusára az elképzelésünknek megfelelő, üzemképes tavi trágyaszórót építettünk. Ezen a helyen is köszönjük munkájukat és segítségüket.

A prototípus üzemeltetése során bebizonyosodott, hogy mit tud a szervestrágyaszóró gépünk:

- a raktér úrtartalma 4,5 m³
- egyenletes szórás szélessége 3–5 m
- ürítő-szerkezete 3 előre és 1 hátrameneti fokozatba állítható, kétláncos kaparóléces berendezés
- szóró-szerkezete turbina oldalszóró
- raktér magassága 0,7 m
- terhelhetősége max. 6 tonna
- a szervestrágyaszóró berendezés kincsműves egységgel van ellátva, amellyel szabályozható a kiszórni kívánt mennyiség

- 5–10 km/h sebességgel halad az úszó-szóró szerkezet

- a gép a munkavégzéshez két főt igényel

- szárazföldi helyváltoztatáshoz egyszerű tréler alakítottunk ki, amit 50 lóerős géppel vontatunk egyik tóról a másikra

- a trágya berakásához a korábban használt markológépek szükségesek

- óránként 10–14 tonna szerves trágyát képes kiszórni, és 70–80 cm merüléssel van teljes terhelés mellett

A tavi trágyaszórónk elkészülte után ki kellett alakítani annak működési technológiáját, ami a következő: a vontatógép az utánfutón lévő úszó-szóró szerkezetet betolja a tó vizébe, amiről a berendezés a hajócsiga segítségével leúszik. Az úszóttest a trágyaszarvas mellé áll, ahonnan a markológép a trágyát berakja a trágyaszóró tartályába. Az úszóttest a hajócsiga működtetésével elúszik arra a területre, amit trágyázni akarunk. A megfelelő utazási sebesség kiválasztása után a trágyaszóró szerkezetet beindítjuk, és ezzel a turbinás szórószerkezet 3–5 m szélességben kiszórja a tartály tartalmát. Az úszó-

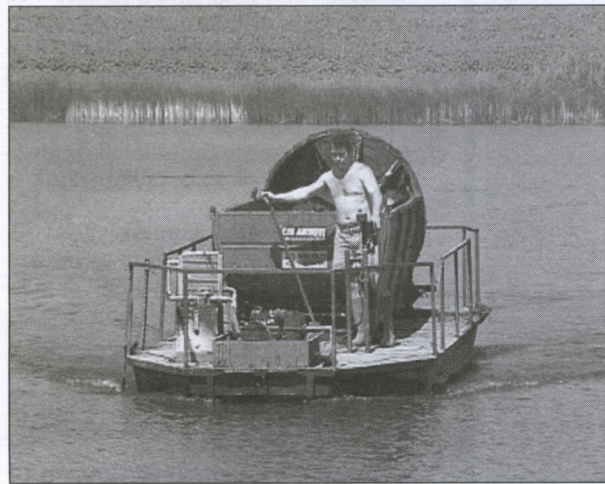

test sebességével, a turbinás-kiszóró szerkezet fordulatszám változtatásával tudjuk az adott területre a kívánt mennyiségű trágyát kijuttatni. A turbinás oldalszóró szerkezet egyik leglényegesebb szerkezeti eleme a munkagépeknek azért, mert itt történik a kiszórando anyag felaprózása és egyenletes szétterítése. A szerves trágya állagától (szalmás, darabos, összeállt, stb.) függetlenül ideális apró szemcsés darabok repülnek először a levegőbe, majd a vízbe.

További előnye a gépnek a mobilitás (egyik tóról a másikra szállítás), a nagy teljesítmény, a könnyű, egyszerű kezelhetőség.

Társaságunk 2003 tavaszától folyamatosan ezzel a berendezéssel oldja meg 10 halastavának a szervestrágyázását. Azt reméljük, hogy a tavak természetes hozamai oly mértékben növekednek, ami a beruházás gyors megtérülését eredményezi.

E. I.

Tápanyagpótlás a halgazdálkodásban

A Szent István Egyetem Mezőgazdaság és Környezettudományi Kar Halgazdálkodási Tanszék idén is megrendezte szokásos szakmai fórumát a Szent István Napok keretében. Az idei találkozó a „Környezet kímélő tápanyag (szerves trágya) pótlás a halgazdálkodásban” címet kapta.

A rendezvényen magyar halász társadalom nagy számban képviseltette magát (70 fő). A regisztrációt követően dr. Horváth László tanszékvezető köszöntötte a résztvevőket, majd röviden ismertette a szakmai tanácskozás programját.

Az első előadásban dr. Woytárovich Elek professzor úr igen színes előadásban bemutatta a tótrágyázás történetét és előzményeit. Majd hatalmas tapasztalatából merítve néhány példán keresztül bemutatta, hogy a világ más tájain, milyen praktikus és érdekes módszereket alkalmaznak a halastavak tápanyag utánpótlására.

A következő előadásban dr. Horváth László multimédiás előadásában a szerves

anyagok halastavakban betöltött szerepéről beszélt. Érintette a legfontosabb felépítési és lebontási utakat illetve a tápanyag és az energia áramlását az alapoktól a halhúsig. A bemutató közérthetően mutatta be a szervestrágyázás fontosságát hatását.

Ezt követően dr. Németh István a Tógazda Rt. vezetője arról beszélt, hogy a korábban bemutatott elméleti alapok, hogyan alkalmazhatók a gyakorlatban. A trágyázás gyakorlati fogásait az előadó a saját vállalatának példáján szemléltette. Konkrét számokon keresztül mutatta be a természetes hozam és tótrágyázás kapcsolatát.

Az utolsó előadásban dr. Urbányi Béla a Halgazdálkodási Tanszék munkatársa beszélt arról, hogy milyen új előírások és szabályok várhatók a halastavi tápanyag-utánpótlásban hazánk Európai Unióba lépését követően.

Az előadásokat követően a felkért hozzászólók, Lévai Ferenc (Aranypony Rt.) és

dr. H. Tamás Gizella (Attala Hal Kft.) bemutatták, hogy az általuk képviselt vállalatok hogyan oldják meg trágyázással kapcsolatos kérdéseket. Egy rövid filmvetítés keretében a résztvevők megtekinthették, hogy az Attalai Hal Kft. halastavain, hogy kezelik az aszályos időszak okozta oxigénhiányt.

A következőkben két szakmai filmanyag levetítésére került sor. Megtekinthettük, hogy a nagy kiterjedésű halastavakon, hogyan oldható meg a hatékony szerves trágya kijuttatása. A Szegedfish Kft. filmjében a Keszeg típusú etetőcsónak ilyen célú felhasználását figyelhetjük meg. A Czikkhalas Kft. bemutatójából egy olyan speciális trágyaszórót ismerhetünk meg, mely nagytömegű trágyát juttathat rövid idő alatt a halastavakba igen hatékony diszpergálás mellett. (Lásd cikkünket!)

Végül rövid szakmai vita, majd dr. Horváth László összefoglalója zárta a rendezvényt.

Halászmester-képzés Tatán

A rendszerváltás óta a mesterképzés leértékelődött. Az ipari és kézműves kamara csak-csak tud eredményeket felmutatni, de az agrárkamara tevékenysége alig mérhető. Az elmúlt tíz esztendőben mesterkurzus nem volt. Nem kényszerített a rend senkit a mestercím megszerzésére. Nem volt jelentősége, így ez a „tudáspír” senkit sem érdekelt. Az olvasó megkérdezheti, minek kell ez a középkori végzettséget sejtető képesítés. Nekiünk magyaroknak, ennek az Európát a hátán hordozó piciny országnak a tudás ne lenne szempont? Akkor mi az érdekünk?

Az érdekünk az, hogy tudjunk küzdeni a létért! Tudunk? Kedves olvasó, mit gondolsz, melyik az a szakma, amely megjelent a mesterképzés igényével? Nem az élelmiszeripar, nem az állattenyésztés és nem a növénytermesztés, hanem a halászatok!

– A napokban töltöttem az 53-at, – folytatta eszmefuttatását dr. Szilas Péter, a tatabányai Jávorka Sándor Mezőgazdasági Szakközép-

dott volna dolgozni. A Jó Isten biztosan kegyeibe fogadja a mestereket, hiszen fia is mester volt. A tanítványok mestere!

Az unióban fontos szerep jut a halászatnak. Ennek az ágazatnak a közös piaci országokban nagy jelentősége van, hiszen minisztériumok képviselik a halászat és a halászok érdekeit. Ennek ismeretében különösen meglepő az a tény, hogy ha-

Az agrárkamara feladata volt a mesterképzések tananyagának kidolgozása, és ki merem jelenteni, hogy az elmúlt évek elengedhetetlen hangulata dacára kiváló munkát végeztek, noha ez nem ismert a gazdálkodók körében.

A tananyag rövid ismertetése: géptan, halélettan, halkórtan, mesterséges és természetes vízi halászat pedagógiai és vállalkozási ismeretek (az utóbbi két tantárgy a teljes elsajátítandó ismeretanyag 40%-át tette ki)

Látható, hogy a képzés során jelentős hangsúlyt kapnak a pedagógiai és a vállalkozási ismeretek. Nagy gondot okozott ez a hallgatóknak. Egyszerű emberek lévén nagyra értékelték a feladat megoldását, és kijelentették, hogy ez a kihívás megerősítette bennük a tudás értékét. A vállalkozási ismeretek pedig arra ösztönözték őket, hogy gyarapítsák felkészültségüket, hiszen így ők és a vállalkozásuk is gyarapodni tud.

Szeretném a végzett tanulókat felsorolni, és engedélyükkel megadom a címüket is, hogy az olvasó kérdezzen tőlük, a mesterképzés rejtjelmeit közvetlenül megismerhesse

1. Bendes Gyula, Simontornya 7081 Malom u. 58

2. Csorja Andor, Kisújszállás 5310 Illés út 52

3. Erdős Sándor, Dévaványa 5510 Zrínyi u. 6.

4. Kovács Jenő, Sásd 7370 Deák tér 3.

5. Molnár Attila, Ócsöd 5451 Schönherz Z. u. 20

6. Nagy Sándor, Hajdúszoboszló 4200 Szilfákajla 36. VI. em 12.

7. Péter István, Kunhegyes 5340 Mikszáth K. u. 44.

8. Petrányi Barna, Tiszafüred 5350 Kakkuk u. 2/A

9. Petrányi Levente, Tiszafüred 5350 Kakkuk u. 2/A

10. Podrúzsik Zoltán, Ráckeve 2300 Becsei u. 46.

11. Rachler Attila, Lengyel 7184 Petőfi u. 64.

12. Steiner Norbert, Rácalmás 2459 dr. Sárközi F. u. 11

13. Széll Péter, Hajdúszoboszló 4200 Törökudvar u. 13/A

14. Valastyán Máttyás, Szarvas 5540 Hunyadi u. 4. IV/13

Ne feledjék, az unióban a mestervizsga előírás, és tanulók gyakorlati képzését csak azok vállalhatják, akik erre felkészültek!

A képzés iránt érdeklődőknek felhívjuk a figyelmét, hogy felvilágosítást és a jelentkezéssel kapcsolatos információkat telefonon a 34/587-666 v. a 34/587-588 telefonon kaphatnak. Az iskola címe: 2890 Tata Új út 19.

Sz. P.

Szép kilátások a jövő mesterei előtt

FOTÓ: VINICZAI SÁNDOR

iskola és Szakiskola igazgatója. – Nem jelentős esemény ez egy ember életében. A szerencsések általában egészségesen megélik ezt a kort. Így vagyok ezzel én is. Ez a kor eseményben gazdag éveket takar. Sikeresen megtanult szakmák, diplomával végződő egyetemi tanulmányok, szakmérnöki diplomák jelzik a tudás csiszolását szolgáló igyekezetemet. Egy biztos, nem vagyok mester, nem tudok már mester lenni! Pedig nagyon irigykedtem keresztapámra, aki bádogos mester volt, művelt, nagy tudású, a „szakmaköziben” elismert ember. Nem volt érettségije, nem végzett egyetemet, „csupán” mester volt! Tudott tanítani, tudott úgy dolgozni és vállalkozni, hogy képes volt népes családját eltartani, még szeretői is voltak, nem kis számmal! Az elbukott renddel azzal is dacolt, hogy megmaradt „maszeknak”! Nem volt nyugdíja, de nem is igényelte, nagyon korán elment közülünk, bár még ekkor is tu-

zánk egyetlen halászképző iskolájába, a Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola és Szakiskolába a jövő tanévben talán már egyetlen diák sem jelentkezik, hogy folytassa apja, nagyapja mesterségét.

Remény csillant meg idén tavasszal az iskola életében, mivel képes volt elindítani egy mesterképző tanfolyamot. Fiatalok jelentkeztek, gyakorlattal a hátuk mögött, zömében 1991–92 körül végzett tanulók akartak mesterek lenni.

Amikor megkérdeztük, miért jöttek vissza első fészekrakó fecskéként az „alma mater”-be, azt felelték, hogy a halászmesterség a mesterek mestersége. Jelentős feladat hárult a tanárookra és a gyakorlatok oktatóira. A beiratkozás után derült ki, hogy a mesterképzés nem csak a szakma tudománya, de a pedagógia tudománya is. Logikus, a megtanítás tudománya nem a tudomány megtanítása.

Párbeszéd a természetvédelemről (II.)

A megítélt támogatás célkitűzéseinek megfelelően a Haltermelők Országos Szövetsége elkészítette a halászati szakma és a természetvédelem szakemberei számára azt a munkaanyagot, mely a közös célok érvényesítését szolgáló konzultáció alapjául szolgált. Előző lapszámunkban „Párbeszéd a természetvédelemről (I. rész)” címmel ismertettük a szakmai anyagot, s azt ígértük, hogy az elhangzott véleményeket is ismertetjük. Miután a terjedelmi okok gátat szabnak a jegyzőkönyv ismertetésének, a tanácskozás összefoglaló jelentését ismertetjük.

Ebben kitértünk a szerződésben foglaltak szerint a

- Halfajok besorolása
- Vitatott eredetű fajok biológiai leírása
- Természetes vizek meghatározása
- Védett állatok kártételének meghatározása témakörökre.

2003. október 2-án Budapesten rendeztük meg azt a szakmai tanácskozást melyen az érintettek kicserélhették az elkészült anyagról alkotott véleményüket és megtehetők kiegészítéseiket. A tanácskozás résztvevőinek egybehangzó véleménye az volt, hogy a vitaanyag alkalmas a további munka folytatására, felvetései hasznosak mind a természetvédelem, mind a halászati szakma számára. A szakmai értékelés során a következő pontokban született megállapodás.

A vizes élőhelyek, ezen belül a halastavak működtetésénél nem az egyes fajok védelmére kell helyezni a fő hangsúlyt, hanem az élőhely védelem átfogó szemléletének kell érvényesülnie.

A halastavak vízellátását, a működtetésen túl úgy kell biztosítani, hogy a vizes élőhely ökológiai állapota ne sérüljön. Az ökológiai vízigény biztosítása közcélú feladat kell legyen. A Nemzeti Aszálystratégia keretében javítani kell az ország vízmérlegén, melynek a tógazdaságok együttműködő partnerei lehetnek.

A tógazdasági kártevő, hal és takarmányfogyasztó állatok kártételét csökkenteni kell, a jövőben a természetvédelem és a halgazdálkodási szakembereknek együttműködése ebben a témában elengedhetetlen.

A természet védelméről szóló törvény végrehajtási rendeletének megjelenése előtt a tógazdáknak okozott károk megtérítésének módját ki kell dolgozni. A 13/2001. KöM rendelet

a védett vízimadarak státuszáról rendelkezik, az EU irányelveinek megfelel, ezt a tógazdaságokban figyelembe kell venni.

A károkatona kérdése az egyik legégetőbb probléma, fészkelő állományának hazai csökkentése ökológiai szempontból is kívánatos. Ugyanakkor a fészkelő állomány

szabályozása nem csak hazai feladat, a problémát az EU szintjén is fel kell vetni. A természetvédelem és a halászati szakma közösen kell eljárjon nemzetközi szinten, a probléma megoldásának érdekében. A ta-

A védett madarak is örülnének a gazdag zsákmánynak

nácskozás résztvevői felhívták a figyelmet egyéb védett állatok állományának növekedésére, felvetve a kármegelőzés fontosságát, előnyben részesítve azt a kártérítés alkalmazása helyett.

A védett fajok védeltségének biztosítása mellett, kellő hangsúlyt kell kapjon a fajok rehabilitációja, az élőhelyek megtartó képességének figyelembevételével. A tógazdaságok üzemeltetői, de a természetes vizeken dolgozó halászság is szem előtt tartja a természetvédelem irányelveit, munkájának meghatározó eleme a hosszú távú gondolkodás, mely garancia a tájvédő és fenntartható gazdálkodás folytatására.

A Magyarországon jelenleg folytatott halgazdálkodási gyakorlat nem tekinthető intenzívnek, a tógazdaságok hozzájárulnak

a táj pozitív irányban való alakításához. Környezeti hatásuk kívánatos a vidéki lakosság és a természetvédelem szempontjából is.

A nem őshonos halfajok hazai státuszának megítélése a törvényi szabályozás szintjén sokkal szigorúbb mint az ökológiai szempontból szükséges lenne. A telepítések generális tiltásának feloldása szükséges lépés, törvénymódosításra lesz szükség a jövőben.

A Vásárhelyi Terv keretében megvalósuló beruházások során érvényesíteni kell a tervszerű halgazdálkodás szakmai irányelveit. A szükséges előtanulmányok elkészítését és a monitoring rendszer működtet-

sét a Szarvasi Haltenyésztési és Öntözési Kutatóintézet koordinálásával kell végezni.

Javaslatok a munka folytatására:

Nem szabad lezártnak tekinteni az ügyet, hiszen eddig a szakemberek csak a problémák és megoldandó feladatok meghatározásáig jutottak el.

A tanácskozás során kialakult közös álláspontok alapján operatív intézkedéseket kell hozni a munka folytatása érdekében

Föl kell állítani egy tárcaközi bizottságot (FVM-KVVM) és a szakmai érdekképviseltek bevonásával (HALTERMOSZ, MOHOSZ) el kell kezdeni azon javaslatok kidolgozását, melyek a munka befejeztével jogszabályi szinten is kezelni tudják az eddigi hiányosságokat, problémákat.

A munka koordinálását a Haltermelők Országos Szövetsége felvállalja.

Balogh József
és Tölg László

FEAP elnöki értekezlet

Az Európai Akvakultúra Szövetség (FEAP) 2003. október 16-17. napján tartotta szokásos őszi Elnöki Értekezletét Veronában. Az észak-olaszországi városban ebben az időpontban tartották a Nemzetközi Akvakultúra 2003 kiállítását és vásárt, amelyen a Dr. Csoma Antal, Tölg László és Bardócz Tamás alkotta magyar delegáció szintén látogatást tett.

Maga a vásár, mint azt az évek óta látogató kollégák megállapították, a korábbiaknál sokkal kisebb területen és szegényesebb felhozattal zajlott. Ennek fő oka valószínűleg az, hogy egyre több a hasonló rendezvény, amelyek egymással is konkurálnak. Annyi azért megállapítható volt, hogy nagy számban voltak jelen az intenzív haltermelő rendszerekhez berendezéseket gyártó cégek és a feldolgozott termékek gyártói.

A FEAP elnöki találkozójaához kapcsolódóan ülést tartott a Halegészségügyi Munkacsoport is, mert ezen a területen számos aktuális kérdés van napirenden az EU-ban. Ezek egyike a halbetegségek ellen használható és engedélyezett szerek kérdése. Mivel a kis mennyiségben felhasznált szerek engedélyeztetése sehol nem éri meg a gyártóknak, a FEAP javaslatot nyújtott be a halgyógyászati szerek engedélyezési folyamatának egyszerűsített engedélyezésére. Látni kell azonban, hogy ezt nem lesz egyszerű "átnyomni" az EU bürokrácián, ezért a FEAP tárgyalásokat kezdett más, kicsinek számító állattenyésztési ágazatok, mint például a méhészet vagy a vadtenyésztés képviselőivel az együttes fellépésre. A halgyógyszerek kérdésének tisztázásához azonban először fel kell állítani egy adatbázist, hogy hol milyen szereket használnak, és mely szerek vannak már engedélyezve.

A másik aktuális téma az EU halegészségügyének tervezett reformja, amely során igyekeznek a szabályozó jogrendszert a gyakorlathoz igazítani. A FEAP-nak most lehetősége van arra, hogy a nemzeti szövetségek képviselőiből álló szakértői csoporttal tárgyalásokat folytathasson a direktívát kialakító Bizottsági munkacsoporttal. Erre szükség is lesz, hiszen a javaslat számos olyan koncepciót tartalmaz, amellyel a termelők nem értenek egyet. Így például, a javaslat 3 betegség listát tartalmaz, ahol még a második listán szereplő betegségek megjelenése esetén is jelentős terheket róna a fertőzött gazdaságra. Ez például a ponty termelőknek azért fontos, mert e javaslat szerint a ponty tavaszi víرمiája a II. listára kerülne, ami napjainkra már semmiképpen nem indokolt. A német

és a magyar delegáció ezért jelezte, hogy mivel ez a betegség már évek óta nem okoz tömeges elhullásokat, indokolt lenne, hogy csak a harmadik listán szerepeljen és ezt közös beadványban is kéri majd. Christian Proske a német szövetség elnöke felvetette ugyanakkor, hogy a Koi Herpesz Vírus I. vagy II. listára kerülése indokolt lenne. A jelenlévő szakemberek egyetértettek abban, hogy a szabályozásnak kellően rugalmasnak kell lennie ahhoz, hogy alkalmazkodjon a betegségek gyakorlati jelentőségéhez.

Az Elnöki Értekezlet az EU Bizottság mellett működő tanácsadó testületek munkájában résztvevő kollégák beszámolójával kezdődött. Ritchey Flynn az Akvakultúra Munkacsoport elnöke elmondta, hogy a legutóbbi ülésen itt is a halegészségügyi szabályozás volt a téma. Ezzel kapcsolatban felmerült az a kérdés, hogy kaphatnak-e alanyi jogon kártérítést azok a termelők, akiknek valamilyen veszélyes betegség vízrendszerükben történő megjelenése esetén ki kell irtaniuk állományukat. E kérdésben a FEAP állásfoglalást kért az illetékes hivataloktól, amely állásfoglalás szerint a jelenlegi EU szabályozás szerint nem jár automatikus kártérítés. A munkacsoport tagjai javasolták, hogy a haltermelőkre vonatkozó szigorú ellenőrzési és monitorozási követelményeket ki kellene terjeszteni a horgásztavakra is, hiszen az ezeken történő jelentős élőhal mozgás potenciális veszély a betegségek terjedésére. Ugyancsak

szóba került a haltermelő üzemekben keletkező állati hulladékok megsemmisítésének problémája is. A jelenlegi EU szabályozás csak az elszállítás és a veszélyes hulladék feldolgozóba történő elszállítását teszi lehetővé. A termelők ugyanakkor el kívánják érni, hogy a rendelkezések tegyenek különbséget az elhullás okában is, és a nem betegség miatt elhullott egyedek között. El kívánják érni, hogy a szabályozás tágabb körben engedélyezze a helyi megsemmisítést komposztálással.

Az általános kérdésekkel foglalkozó EU tanácsadó testület ülésein a Bizottság által javasolt Halászati Etikai Kódex szövegéről vitatkoztak a résztvevők. E dokumentum azokat az alapelveket gyűjti össze, melyek betartásával elérhető a halászat fenntartható fejlődése, a tengeri erőforrások megővése, a fogyasztók védelme és a halászatból élők szociális biztonsága. A dokumentum nem foglalkozik részletesen a haltermelés szabályaival, csak hivatkozik a FEAP által elkészített haltermelői etikai kódexre.

A beszámolók után az egyes tagszövetségek képviselői számoltak be a közérdeklődésre számot tartó témákról. Ennek keretében szóba került a Bizottság frissen kiadott tervezete az angolna ivadék (üveg angolna) európai védelméről. Többen sérelmezték, hogy a tervezet a halászat korlátozására helyezi a hangsúlyt, holott például az erőművek hallépcsőinek felülvizsgálata szintén nagy hatással lehetne az ívni induló állományokra.

Az Európa Tanács Állatvédelmi Bizottsága továbbra is dolgozik a haltermelésre vonatkozó állatvédelmi szabályrendszer kidolgozásán. A FEAP tagjai egyetértettek abban, hogy a népesítési sűrűségek számszerű maximumát nem lehet megadni egy ilyen dokumentumban, mert a megfelelő sűrűség nagyban függ a természeti körülményektől is.

Az ülés végén a következő két PROFET konferencia szervezői számoltak be az előkészületekről. A Bordeaux-ban rendezendő konferencia fő témája elsősorban a tengeri halak szaporításával és ivadéknevelésével összefüggő kutatás-fejlesztési feladatok meghatározása lesz.

A Haltermelők Országos Szövetsége és a Német Halászati Szövetség által rendezendő konferencia helyszíne Budapest lesz. A magyar delegáció a német partnerekkel történt egyeztetés után 2004. február 13-14. napját jelölte meg az édesvízi halászat és haltermeléssel foglalkozó konferencia dátumaként. Ezen a PROFET tanácskozáson valamennyi, természetesvízi halászat, tógazdasági haltenyésztéssel és édesvízi akvakultúrával foglalkozó EU tag és tagjelölt országból várják a szervezők a termelőket. A fő cél az, hogy az Unió tisztviselői, kormányzati szakemberek, kutatók és termelők együtt határozzák meg az édesvízi haltermelés fejlesztésének főbb irányait. A konferencia részletes programja 2003 decemberében kerül meghirdetésre.

Az Elnöki Értekezlet zárásaként a résztvevők abban egyeztek meg, hogy a 2004. májusában Budapesten tartandó közgyűlés pontos időpontját januárban hirdetik meg.

A FEAP elnöki találkozójaához kapcsolódóan ülést tartott a Halegészségügyi Munkacsoport is, mert ezen a területen számos aktuális kérdés van napirenden az EU-ban.

Az Elnöki Értekezlet zárásaként a résztvevők abban egyeztek meg, hogy a 2004. májusában Budapesten tartandó közgyűlés pontos időpontját januárban hirdetik meg.